

Sygn. akt VI Ka 996/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Beata Tymoszków

protokolant: p.o. protokolant sądowy Agnieszka Karpińska

przy udziale prokuratora Teresy Pakieły

po rozpoznaniu dnia 9 listopada 2016 r. w Warszawie

sprawy K. Ł., syna S. i B., ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 180a kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt II K 171/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Legionowie.

Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie w sprawie o sygnaturze VI Ka 996/16

K. Ł. został oskarżony o to, że w miejscowości P., woj. (...) prowadził pojazd mechaniczny w postaci samochodu marki F. (...) nr rej. (...), na drodze publicznej nie stosując się do decyzji Starosty (...) z dnia 17 września 2014 roku numer (...) o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami kat. B, to jest o przestępstwo z art. 180a k.k.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016r. (sygn. II K 171/16) Sąd Rejonowy w Legionowie uznał K. Ł. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 180a kk i na tej podstawie - uwzględniając wniosek złożony w trybie art. 335 § 1 i 3 k.p.k. - wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin miesięcznie oraz obciążył kosztami postępowania. Zaskarżając ten wyrok na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i zarzucając obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 343 § 6 k.p.k. i art. 343 § 7 k.p.k. a contrario, która miała wpływ na treść wyroku, polegającą nie orzeczeniu wobec oskarżonego K. Ł., przy uwzględnieniu wniosku prokuratora o skazanie bez rozprawy i wymierzenie uzgodnionej kary i środków karnych, środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, w oparciu o przepis art. 43b kk, środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości, zaś w pozostałym zakresie utrzymanie wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Choć argumentom zawartym w apelacji prokuratora nie sposób odmówić słuszności, z przyczyn, jakie zostaną poniżej omówione nie było możliwym uwzględnienie zawartego w niej wniosku jedynie o zmianę wyroku w zaskarżonej części. Na skutek kontroli odwoławczej orzeczenia ujawniły się bowiem takie okoliczności, które – zgodnie z art. 440 k.p.k. - nakazywały uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Na wstępie przypomnieć należy, że skoro środek odwoławczy inicjujący postępowanie drugoinstancyjne wniesiony został wyłącznie na niekorzyść oskarżonego, to zgodnie z regułą wyrażoną w art. 434 § 1 i 2 k.p.k., może on spowodować orzeczenie także na korzyść oskarżonego, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 440 lub art. 455. Jak zaś stanowi art. art. 440 k.p.k. jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, podlega ono niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów zmianie na korzyść oskarżonego albo w sytuacji określonej w art. 437 § 2 zdanie drugie uchyleniu. Bez wątplenia do rażąco niesprawiedliwych należy orzeczenie stwierdzające winę i skazującego oskarżonego za przestępstwo w sytuacji, gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika jednoznacznie, że spełnione zostały wszystkie jego ustawowe znamiona. Wypada też zauważyć, że komentowany przepis jest skierowany do sądu odwoławczego i dopuszcza orzekanie przez ten sąd poza granicami zaskarżenia oraz podniesionych zarzutów, co należy rozumieć jako uprawnienie i obowiązek tego sądu, gdy dostrzeża on naruszenia wykraczające poza zakres zaskarżenia i podniesione w apelacji zarzuty...(…). (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 roku, sygn. akt: II K.K. 148/15). Z uwagi właśnie na wskazane powyżej uchybienia orzeczenie sądu rejonowego nie mogło się ostać. Nie chodzi przy tym wyłącznie o uchybienia natury formalnej, ale zaniechanie rozważenia okoliczności faktycznych i prawnych istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy.

Zauważyć należy, że K. Ł. został oskarżony o przestępstwo z art. 180a § 1 k.k. Przepis ten penalizuje zachowanie polegające na prowadzeniu pojazdu mechanicznego wbrew decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami stanowi, przy czym ma to nastąpić na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu. Przypisując oskarżonemu zarzucany czyn Sąd Rejonowy w jego opisie wprawdzie wskazał, że oskarżony prowadził samochód na drodze publicznej, ale próżno szukać w pisemnych motywach wyroku wyjaśnienia, na jakiej podstawie poczynił owo ustalenie.

Nie ulega wątpliwości, iż K. Ł. poruszał się wałem przeciwpowodziowym, co wynika wprost z notatki urzędowej z dnia 13 sierpnia 2015r. (k. 2), gdzie wskazano, iż ok. godziny 20.15 z polecenia dyżurnego funkcjonariusz KP W. udał się do miejscowości P., gdzie w okolicy wału przeciwpowodziowego miał poruszać się podejrzany pojazd marki F. (...) o nr rej. (...). Na miejscu zastano poruszający się wałem w/w pojazd, a osoba kierującą nim był K. Ł.. Niestety, autora tej notatki nie przesłuchano w postępowaniu przygotowawczym jak i przed sądem. Nie dołączono również jakiegokolwiek dokumentacji, z której by wynikało dokładne miejsce zatrzymania oskarżonego, co pozwoliłoby ustalić, iż jest ono „drogą publiczną „ w rozumieniu przepisu art. 180 a § 1 k.k. nie wiadomo więc zupełnie na jakiej podstawie Sąd poczynił to ustalenie, znajdujące odzwierciedlenie w dyspozycji wyroku.

Jest to o tyle istotne, że przedmiotem ochrony art.180a § 1 k.k. jest bezpieczeństwo ruchu drogowego odbywającego się na drodze publicznej, w strefie zamieszkania i w strefie ruchu. Takie ograniczenie przedmiotu ochrony jest związane z tym, że zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 i art. 3 ust. 1 pkt 1 u.k.p. uprawnienia do kierowania pojazdem, stwierdzone odpowiednim dokumentem, wymagane są do kierowania pojazdami na drogach publicznych oraz na drogach położonych w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu. Do kierowania pojazdem na innych drogach (np. na drogach wewnętrznych) nie jest wymagane posiadanie jakichkolwiek uprawnień (R.A. Stefański, w: R.A. Stefański (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2015, s. 1022). Zauważyć również trzeba, iż w myśl art. 1 ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 460 ze zm.) drogą publiczną jest droga zaliczona na podstawie tej ustawy do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy zgodnie z jej przeznaczeniem z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub w innych przepisach szczególnych. Są to drogi ogólnie dostępne i aby z nich korzystać, nie jest potrzebne zezwolenie podmiotu dysponującego nimi. Elementem konstytutywnym drogi publicznej jest zaliczenie do tej kategorii dróg. Brak decyzji o zaliczeniu danej drogi do jednej z wyżej określonych kategorii powoduje, że droga nie jest publiczna (R.A. Stefański, Glosa do wyroku SN z 9 grudnia 1993 r., II KRN 285/93, OSP 1994, z. 6, s. 296).

W realiach rozpoznawanej sprawy nie zostało zatem w żaden sposób wykazane czy oskarżony K. Ł. poruszając się w dniu 12 sierpnia 2015 roku ok. godziny 20.15 w miejscowości P. w woj. (...) po wale przeciwpowodziowym naruszył bezpieczeństwo ruchu drogowego, który odbywał się de facto po drodze publicznej (a być może – w strefie ruchu). Brak

materiału dowodowego pozwalającego na poczynienie tych ustaleń przez sąd odwoławczy, powodował konieczność uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Rejonowy powinien z należytą starannością przeprowadzić postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie uprawniającym do prawidłowego wyrokowania, tj. dokonać ustaleń jaki charakter – w kontekście znamion czynu z art. 180a k.k. ma miejsce, w którym dnia 12 sierpnia 2015 roku około godziny 20.15 oskarżony prowadził pojazd mechaniczny. Koniecznym jest więc najpierw dołączenie mapy terenu, o jakim mowa we wspomnianej notatce urzędowej i przesłuchanie jej autora, a następnie określenie, czy miejsce to należy do jednej z kategorii określonych w art. 180 a § 1 k.k. Dopiero wtedy możliwe będzie wyprowadzenie poprawnych wniosków w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego. Z powyższych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w dyspozycji wyroku.